

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
iz v Mariboru z pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 80 k.
" 1/4 . — fl. 50 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 27.

V Mariboru 17. oktobra 1867.

Tečaj I.

Gospodarske stvari.

Trsoznanstvo.

Št. 55. Šampanjec, belozeleni ali kratkopetljast, po česko: brinč, kurzstieliger Brintsch oder Champagner, Vitis campana. Trs mal, rozge rjave, ima gosta kolenca; listje, tanko, ravno, plitvo vrezano, kratko lepo nazobčano; veruge, stranske, imajo včasih na razširjenem dnu zob, spodnje na zunaj širje, peteljna jajčasta in zaprta. Grozd mal, gost, vejast, recelj kratek. Trta ni velike hvale vredna, malo rodi, in grozdje je le v dobrih letinah sladko, nahaja se na Českem, ali nisem mogel popisa českih trt dobiti, in ne da se misliti da se imenitni šampanjec iz njega dela.

Št. 56. Šampanjec dolgorecljast ali žoltozelen, langstieliger Champagner, franc. Plant sale, lat. Sap. Longicaulis, se ne razločuje veliko od prejšnjega, listje je neredno gubasto, kakor zafrkotjeno. Francoska trta, pozno zori, ni za nas.

Št. 57. Šampanjec modri, blaue Feldtraube, Champagner, lat. Vitis campana, blizo enak prejšnjemu, v vrednosti pa je kakor modra tičina, se tudi enako med tiste zasaja.

Št. 58. Lakrimakristi, rothsaffiger Färber, Tintentraube, Hollertraube, česko pontak, franc. Noireau, Alicant Portugal, Auvemat teint, lat. Vitis tinctoria. Trs nemočen, rjav, rozge dolge, kolenca tesna, listje malo, debelo, pravilno petcapno, precej ravno, se zelo zrdeči, kratkošpicasto nazobčano, veruge gornje jajčaste, večkrat z zobom, spodnje manjše, peteljna pri petlji zaprta, potem obločno odprta. Grozd mal, gost, enojen, rdeče sočnat, recelj prav kratek. Vred. Sadi se zavolj krvavo rdečega soka, vendar vino je kislo, ker v našem podnebju ne postane sladek kakor v Napolju, je sicer posebnost za nas, ker imamo samo 2 trsa z rdečim sokom.

(Dalje prihodnjič.)

O živinoreji in gnoju.

Nekemu človeku jako težko gre v glavo pri hiši, kjer se je prej veliko let stara navada tako zarasla kot mah v staro drevo. In žalostno, še prej se ves mah odpravi z drevesa, kakor pa da bi se enkrat vaje človek stare, slepe, škodljive šege oprostil, in se kaj boljšega, priličnejšega, koristnejšega, snažnejšega, zdatnejšega celo potrebnejšega poprijel!

Tako se znajdejo gospodarji in tudi vinarji, koji brez ozira na to, ali zamorejo spodobno prerediti skozi leto po troje repov ali ne, si jih vendar redijo, češ da ti jim več dobička dajajo kot pa dve dobri kravi. Imajo sicer precej slame za mešanco in steljo, bi rekel za dve kravi celo zadost. Ali troje jih mora biti! In tako ne pomislijo, da jim te tri ne morejo niti dobrega in obilnega mleka dajati, še manj pa dobrega gnoja narejati pri goli suhi slami skozi zimo.

Pa mi morda porečeš! Ko bo telička ali bikec leto ali dve leti star, ga bom pa prodal in si tako več denarja skupim. Prijatelj! na od suhe slame „podrejeno“ teličko ali bikeca, kakor ti misliš, verjemi mi, se ne boš mastnil: ti nikdo kaj zdatnega ne bo dal, bodi si da si teličko ali bikeca za se omisli, še manj pa mesar. Pri taki postrežbi terpijo vsi tri repovi, med tem bi dve kravi lepi vtegnole biti pri zadostni tečnejši klaji, krmi; saj ti znano mora biti, da se mlado bolj rediti mora, ko pa staro, ako misliš, da bo kaj z njega ke-

daj. Pri vsem tem še je gnoj ves prazen, slok brezi vse moči; zakaj iz slabega le slabo izhaja. Tudi nočeš in ne moreš nastiljati, kakor bi treščil, sicer ti klaje zmanjkuje. In tako imaš ob enem tudi gnoj, ki še prazno skozi celo leto ko bi gnoja lahko na 3 do 4 čevljev visoko bilo, in to po dvakrati skozi leto: spomladi in v jeseni, posebno, ko bi se saj nekoliko zemlje nametaval in z gnojnico ga polival. Odtod pride: Da imaš sloke, puhle, lošne njive, na kojih dosledno moreš le slabo zrnje pridelavati, betve stojijo, kot plešastim ljudem lasje, da bi jih lahko okopaval. Travniki so suhi, brez moči; in namesto mrve nakosiš ali nasekaš divje mrkevce ali kokošnih šopkov suholjadi slamnene, koja spet ni za klajo. To isto velja od vinogradov. Tudi tu ni ne lesa niti trgatve, ker mu ne moreš postreči z dostojnim primernim gnojem; in tako ti ves vinograd hiruje, trte kumerno tu pa tam rastejo brezi vsega dobička.

Prijatelj! daj slovo preobilni živini, ako je zadostno rediti ne moreš: imej manje živine in te dobre in lepe, ko več, pa slabe in sloke.

Poznal sem vinarja, ki je le eno kravo prav lepo si redil, ko bi lahko dve; pa ta je bila kot blazina: debela, mesnata, dlaka se ji je svetila ali lesketala kot krtu. Teleta pod 12 for. ni nikoli prodajal. Dojila je po teletu 10 do 12 pintov in še čez na dan. — Gnojnišče je bilo jako vabljivo. Gnoj je bil lep, tolst, močen, z zemljo pomešan in z gnojnico napojen, 4 do 5 čevljev visok, in primerno četirivoglaten, prek zadosti unemu posestvu: vse to od ene dobro rejene krave, koja je 3 ljudi redila!

(Konec prihodnjič.)

Vrtnarsko.

Veje in zeleno listje mesto gnoja v tople grede. — Da se pohitri kalivost mlade setve različnih zelišč posebno vrtnih, se je dozdejal rabil v klilah ali gnojnih gredah (Mistbeeten, ktere neki tudi parostnike zovejo) gnoj kakor podlaga, ker nakupčen gnoj greje, in če se setva dobro zaliva, vrtni in vse druge rastline napredujejo čudovito. Postavimo, da je gnoj drag, posebno pri dobrih gospodarjih, kteri ga rajše vozijo na polje za kuruzo (turšico) in druga žita; je potrebno, da razglasimo drug način; kako se morajo napraviti gnojne grede, kake rabijo dandanašnji v Francoski; namreč v Verzajlu, kder je vrtnarstvo celo popolno. V pomladi, kedar začnejo vrtnarji vsakovrstno drevje in žive plote obrezavati, dobijo mnogo vejic in listja, te vejice in listje devajo kot podlago na dno gred, ga pokrijejo s prstjo in v kratkem času se razvroči in podlaga bolje od gnoja greje korenje, ktero je seme v prstnem pokrovu spustilo, namreč ananosovo, tikvino (bučino), krastavčev (murkino), dinjino itd. — Toplota take podlage traja zelo dolgo, ako pa jo vrtnar hoče povekšati in zgnijenje listja in vejic pohitriti, naj pri-dene 1/4 konjskega gnoja. „Gospd. List.“

Domače stvari.

Primešanca k kavi mnogim že znana, pa še premalo razširjena, so peške vinskega grozdja. Morajo se dobro posušiti in na suhem mestu shraniti. Vsak dan sprot pa le malo ožganih in stolčenih se tretji del (ali še več) vzeme med kavo. In še domačega ječmena nekoliko pridene in